

ководилъ въ работѣ-тѣ си този великъ мѣжъ. Но помислимъ че добръ ще е, като заключеніе на тѣзи исторіи, да повторимъ вкратцѣ и свързано тѣзи начала. Прѣди, обаче, да пристѣпимъ къмъ това, ный трѣбва да направимъ три забѣлѣжки.

Първа-та забѣлѣжка е, че Лутеръ не е създалъ Реформаціи-тѣ. Никое велико движеніе въ исторіи-тѣ на свѣтъ-тъ не е било произведено и докарано до пълно развитіе прѣзъ животъ-тъ или чрѣзъ усилія-та само на едного чловѣка; и Реформація-та не е исключеніе на тѣзи историческѣ истини. Защото, поне прѣди вѣкъ и половинѣ отъ врѣме-то когато Лутеръ прикова прѣдложенія-та си на Виттембергскы-тъ церковны врата, въ цѣлѣ Европѣ ся е забѣлѣжвало едно постоянно усилвающе ся движеніе за отръсване тираніи-тѣ и прѣмахване злоупотребления-та на Римо-Католическѣ-тѣ церкви, и за едно по-высоко разбираніе на религиі-тѣ, като нѣщо което борави съ духовный-тъ животъ на чловѣка. Прѣди появленіе-то на Лутера, прѣдставители на това движеніе е имало, не само въ Германіи, но въ цѣлѣ Европѣ, като почнете отъ Чешско на истокъ до Франціи и Великобританіи на западъ. Въ Чехіи, не Немци-тъ, но Славяни-тъ